

Nu er det en udbredt opfattelse, at der byplanmæssigt må søges andre løsninger. Der er forståelse for, at størsteparten af den eksisterende boligmasse i de centrale byområder skal bevares, både ud fra sociale, samfundsøkonomiske og miljømæssige hensyn. Efter den nedslidning der er sket over en årrække vil det imidlertid ofte være forbundet med store omkostninger at genoprette de bevaringsværdige huse til en forsvarlig vedligeholdelsesstand.

I forslaget § 1 er det fremhævet, at der ved lovens administration skal lægges vægt på, at de bygninger, der værnes, får en hensigtsmæssig funktion, der under hensyntagen til bygningernes særlige karakter tjener til deres opretholdelse på længere sigt. Med et fredet eller bevaringsværdigt hus i en by vil det være således, at når det først er istandsat og i en rimelig vedligeholdelsesstand og har fået en hensigtsmæssig funktion, så vil det normalt kunne vedligeholdes af ejerne selv.

Noget tilsvarende gælder ikke for de større fredede bygningsmonumenter. En stor fredet herregårdsbygning fra renaissance eller barok kan kun i de færreste tilfælde få en funktion i dagens samfund, som ikke vil være en økonomisk byrde for dens ejer. Til disse bygninger vil der stadig være behov for endog temmelig store tilskud til istandsættelses- og restaureringsarbejder.

Der er således behov for to typer af støtte til istandsættelse og restaurering af fredede og bevaringsværdige bygninger. For det første en »hjælp til selvhjælp« til de bygninger, som på grund af årtiers forømmelse efterhånden er så nedslidte, at ejeren ikke uden støtte vil kunne genoprette dem til en forsvarlig vedligeholdelsesstand. I det omfang, en sådan vedligeholdelsesstand kan opnås, og i det omfang, bygningerne har eller kan få en hensigtsmæssig funktion i dagens samfund, skulle der – andre faktorer lige – ikke herefter være noget stort behov for statslig bistand. For det andet støtte til sådanne monumentalbygninger, som er udtryk for det bedste i dansk arkitektur, hvor der i en overskuelig fremtid må ydes økonomisk støtte til istandsættelses- og restaureringsarbejder.

4.2. Statens bistand indskrænker sig ikke alene til finansiel bistand. Det fremgår ikke af gældende lov, men har været fast praksis, at de centrale bygningsfredningsmyndigheder i vidt omfang har ydet støtte i form af sagkyndig bistand, projektudarbejdelse eller materialeleverancer fra de depoter af byggematerialer fra nedrivninger og saneringer m. v., som man har bygget op, og som man stadigvæk søger at opretholde landet over. Medens udgifterne

til sagkyndig bistand og projektudarbejdelse giver sig udtryk i træk på fredningsstyrelsens driftskonti ofte i form af udgifter til konsulentbistand fra en stab af sagkyndige restaureringsarkitekter, som de centrale fredningsmyndigheder traditionelt anvender, medfører materialestøtten ikke store udgifter for staten.

Endelig yder de centrale bygningsfredningsmyndigheder en omfattende rådgivnings- og oplysningsvirksomhed.

I 1977 udgav fredningsstyrelsen således en pjece om vinduer for at modvirke den omfattende udskiftning af de traditionelle danske sprossevinduer med storfladede vinduer uden sprosser, der ofte fuldstændigt ødelægger synsindtryk og proportioner i ældre bebyggelse. Bygningsfredningsmyndighederne kan konstatere en heldig effekt af denne pjece, dels gennem færre uheldige vinduesudskiftninger, dels ved en igangsættelse af produktion af vinduestyper i byggeindustrien, som respekterer bevaringshensyn.

4.3. Fredningsstyrelsens støttevirksomhed af ordinære bevillinger

De ordinære bevillinger til støtte til istandsættelses- og restaureringsvirksomhed har siden vedtagelsen af 1966-loven udgjort følgende årlige beløb:

1966-67.....	240.000 kr.
1967-68.....	440.000 kr.
1968-69.....	750.000 kr.
1969-70.....	1.300.000 kr.
1970-71.....	1.690.000 kr.
1971-72.....	3.400.000 kr.
1972-73.....	1.926.000 kr.
1973-74.....	1.400.000 kr.
1974-75.....	1.400.000 kr.
1975-76.....	2.400.000 kr.
1976-77.....	2.400.000 kr.
1977-78.....	2.400.000 kr.

I alt 19.746.000 kr.

De noget højere bevillinger i 1971-72 og 1972-73 skyldes tillægsbevillinger opnået mod kompenserende besparelser på andre finanslovskonti til specielle istandsættelsesopgaver.

Den stigende tendens i bevillingerne modsvares ikke af en tilsvarende forøgelse af antallet af igangsatte restaureringsarbejder. Det skyldes, at der i perioden er sket en voldsom stigning i omkostningsniveauet. Til illustration af denne omkostningsudvikling kan det nævnes, at byggeindek-